

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुल्चोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री वासुदेव खनाल
फैसला
२०७९।०८० सालको निर्णय नं.३९९
पुनरावेदन नं. ०७४-RB-००७९
मुद्दा:- आयकर (२०६७।०६८) ।

कम्पनी रजिष्टारको कार्यालयमा दर्ता कायम रही का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. ६,
बौद्धस्थित तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००५२६३७) } पुनरावेदक
को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त विकास अग्रवाल.....१ }

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर.....१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर प्रशासक श्री शंकरप्रसाद खरेल

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७९।११।२७

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्ण

प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: x

पुनरावेदक करदाताका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति
२०७९।११।२७ मा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश उपर प्रशासकीय
पुनरावलोकनका लागि आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन दिएकोमा ६० दिनभित्र निर्णय
नगरेको भनी आन्तरिक राजस्व विभागलाई सूचना दिई आयकर ऐन, २०५८ को दफा

११५(द) बमोजिम यस राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन पर्न आएको प्रस्तुत मुद्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) बमोजिम यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. करदाता श्री तारागाँउ रिजेन्सी होटल्स लि., काठमाडौंले आ.व. २०६७।०६८ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार नोक्सानी रु.९२,९२,९८,६६०।- कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवनमा मिति २०६८।०६।०६ मा आय विवरण पेश गरेको।
२. करदाताबाट पेश हुन आएका आय विवरण साथ संलग्न कागजातहरु, फाँटबारी, अन्य प्रमाणहरुको अध्ययन, छानविन गरी सो समेतका आधारमा पेश हुन आएका कर परीक्षण प्रतिवेदन बमोजिम आयकर ऐन, २०५८ अनुसार समावेश गर्नु पर्ने आय, आयमा समावेश नभएको/कट्टी गर्न नपाइने खर्च कट्टी गरेको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि संशोधित कर योग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुत प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५ (पन्ध्र) भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७१।११।१२ मा बिस्तृत व्यहोरा खुलाई सूचना जारी भएको।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७१।११।१२ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७१।११।१३ मा बुझी लिई संशोधित कर निर्धारण गर्नु नपर्ने सम्बन्धमा करदाताले मिति २०७१।११।२६ मा जवाफ पेश गरेको।
४. करदाताको आ.व. २०६७।०६८ को लागि देहाय अनुसार रु.१०,३२,६५,४७२।- नोक्सानी कायम गरी आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गरी दफा १०२ को सूचना जारी गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७१।११।२७ मा खडा भएको निर्णय पर्चा।
५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७१।११।२७ मा जारी गरेको आ.व. २०६७।०६८ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी तारागाँउ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेडले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७२।०१।३१ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन पेश गरेको।
६. करदाता श्री तारागाँउ रिजेन्सी होटल्स लि. ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७२।०१।३१ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ को उपदफा (द) बमोजिम ६० दिन भित्र निर्णय गरी सक्नु

पर्नेमा नगरेकोले प्रस्तुत पुनरावेदन गरेको छु। करदाता कम्पनीले स्थिर सम्पत्ति बनाउन लिएको ऋण वापतको ब्याज खर्च सम्बन्धित सम्पत्ति समुहमा पुँजीकरण गरी हास आधार कायम गरी हास खर्चको गणना आयकर ऐन बमोजिम गरी हास खर्च माग दावी गर्नुपर्नेमा बढी हास खर्च कट्टी अमान्य गरेको, होटल परिसरको कम्पाउण्ड वाल मर्मत सुधार गर्दा भएको खर्च कट्टी अमान्य गरेको, Business Promotion शीर्षक अन्तर्गत Grand Hyatt Mumbai को विजकबाट Banquets खर्च भनी दावी गरेको खर्च अमान्य गरेको, A/C Payee cheque बाट भुक्तानी भएको विल वीजक बमोजिमको खर्च कट्टी अमान्य गरेको, क्यासिनो Rent वापतको विवादित रकम साधिकार निकायबाट कम्पनीले प्राप्त गर्ने अधिकार स्थापित भैसके पश्चात तत् वर्षको आयमा जनाउनु पर्ने र सो वर्षमा नै लेखाङ्कन गर्नुपर्नेमा वास्तविक रूपमा प्राप्त नै नभएको रकमलाई कम्पनीको आयमा समावेश गरेको, गत आ.ब.को विपक्षी कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सो आदेश सदर गर्ने प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय श्री राजश्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौँबाट बदर गरी पुनः निर्णय गर्न भनिएको र सो सम्बन्धी मिसिल विभागमा विचाराधीन रहेको अवस्थामा पूर्व त्रुटिपूर्ण गणनालाई नै आधार मानि यस आ.ब. को हकमा हास आधार कायम गरेको, अग्राधिकार शेयर डिवेन्चरमा परिणत गरी सो वापत यस आ.ब.मा भुक्तानी गरेको रकमलाई ब्याज खर्चमा कट्टी गर्न नपाउने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको निर्णय तथा आदेश त्रुटिपूर्ण रहेको हुँदा बदर गरी आवाञ्छित कर दायित्व, शुल्क, जरिवानाबाट मुक्त गरी पाँउ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७४/७/१३ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र।

७. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९/५/१६ मा भएको आदेश।
८. यसमा पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्णले काठमाडौँ बाहिर रहेकत्त कारण देखाई पेसी स्थगनको निवेदन पठाउनु भएकोले आजको सुनुवाई गर्न मिलेन। प्रस्तुत मुद्दा अन्तिम पटकको लागि स्थगित गरिदिएको छ। प्रस्तुत मुद्दा र लगाउका मुद्दा समेत ५ वर्ष पुरानो भईसकेको हुँदा अर्को पेसीमा सुनुवाईको सुनिश्चितताको लागि सबै मुद्दा १५ दिनभित्र दुवै पक्षबाट लिखित बहस नोट पेश गर्न लगाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९।१२।१३ मा भएको आदेश।
९. कम्पनीले गत आ.ब. को संशोधित कर निर्धारणबाट कायम भएको नोक्सानी भन्दा बढी नोक्सानी दावी गरेकोलाई अमान्य गरेको, होटल परिसरको कम्पाउण्ड वाल मर्मत तथा

सुधार गर्दा भएको खर्च पूँजीगत प्रकृतिको भएकोले खर्च कट्टी अमान्य गरेको, Business Promotion शीर्षक अन्तर्गत Grand Hyatt Mumbai को विजकबाट Banquets खर्च भनी दावी गरेको खर्च घरेलु तथा व्यक्तिगत प्रकृतिको भएकोले सो खर्च अमान्य गरेको, आधिकारिक विल बीजक पेश नगरेकोले खर्च कट्टी अमान्य गरेको, क्यासिनो Rent वापतको रकम कम्पनीको आयमा समावेश गर्नुपर्नेमा नगरेकोले सो रकमलाई करदाताको आयमा समावेश गरेको, विगत आ.ब.को हास खर्च भन्दा बढी दावी भएको खर्चलाई अमान्य गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट कायम भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत रहेको हुँदा सदर गरी पाउँ भनी प्रत्यर्थी कार्यालयको तर्फबाट विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमान्डौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले मिति २०७९।१२।२१ मा यस न्यायाधिकरण पेश गर्नुभएको बहस नोट।

१०. विगत आ.ब.को हास खर्च भन्दा बढी दावी भएको भनी हास खर्चलाई अमान्य गरेको गत आ.ब. को संशोधित कर निर्धारणबाट कायम भएको भन्दा बढी दावी गरेको भनी नोक्सानी खर्च अमान्य गरेको, पूँजीगत प्रकृतिको सम्पत्ति होटलको कम्पाउण्ड वालको मर्मत तथा सुधार गर्दा गरेको खर्च कट्टी अमान्य गरेको, व्यापार प्रवर्द्धनको लागि अन्तर्राष्ट्रिय Hyatt Brand संग गरिएको व्यवसायिक भेला आयोजना गर्दा भएको खर्च कट्टी अमान्य गरेको, करदाताले होटल संचालनको लागि विभिन्न व्यक्ति तथा फर्मलाई भुक्तानी गरेको खर्चलाई अमान्य गरेको, क्यासिनो Rent वापतको रकम कम्पनीको आयमा समावेश गरी शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण आदेश, निर्णय, र पत्र समेत त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदक तर्फका विद्वान अधिवक्ता श्री क्षेत्रेन लामाले मिति २०८०।०९।१७ मा पेश गरेको लिखित बहसनोट।

११. प्रस्तुत मुद्दा र लगाउका मुद्दाहरूमा पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्णको शुरुवाती बहस सकिएको भएपनि प्रत्यर्थी तर्फका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ताको बहस बाँकी रहेकोले अब सुनुवाई सम्पन्न गर्न आज समयको अभाव भएको हुँदा प्रस्तुत मुद्दा हेदहिदैँमा राखिदिएको छ। मिति २०८०।२।८ गते सोमबारको पेसीमा चढाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०८०।२।१ मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

१२. नियम बमोजिम हेदहिदैँमा राखी आजको पेसी सूचिमा चढी निणयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लि. का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ता श्री रमणकुमार कर्णले ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवनबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको आ.व. २०६७।६८

को संशोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेको नहुँदा बदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।

१३. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले करदाताको हकमा ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश कानूनसम्मत नै रहेको देखिदा शुरु निर्णय सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
१४. करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फका कानून व्यवसायी विद्वानहरूबाट प्रस्तुत बहसनोट तथा बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेको छ, छैन ? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन ? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१५. निर्णय तर्फ विचार गर्दा, करदाताको पहिलो जिकिर करदाताको विगत आ.ब.मा भएको नोक्सानी भन्दा बढी नोक्सानी दावी गरेको रु.७७,८७,८२,९९६।९९ लाई खर्च कट्टी गर्न पाउनु पर्ने भन्ने रहेको देखिन्छ। शुरु ठूला करदाता कार्यालयले गत आ.ब.२०६६/०६७ को नोक्सानी रु.३२,५४,०९,२८८।८९ मात्र कायम गरेकोले बढी नोक्सानी दावी गरेको रु.७७,८७,८२,९९६।९९ लाई ठूला करदाता कार्यालयबाट अमान्य गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २० को उपदफा (१) मा कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिमको नोक्सानी कट्टी गर्न पाउनेछ भन्ने व्यवस्था गर्दै देहाय खण्ड (ख) मा त्यस्तो व्यक्तिले कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको विगत सात आय वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो। ठूला करदाता कार्यालयबाट करदाताको आ.ब. २०६६/०६७ को लागि मिति २०७१।०२।०६ मा संशोधित कर निर्धारण आदेश हुँदा रु.३२,५४,०९,२८८।८९ कर योग्य नोक्सानी कायम भएको मिसिलबाट देखिन्छ। आ.ब. २०६६/०६७ को संशोधित कर निर्धारण आदेश उपर यिनै करदाताले पेश गरेको लगाउको ०७४-RB-००७८ नम्बरको आयकर मुद्दामा शुरु संशोधित कर निर्धारण आदेश नै सदर हुने ठहरी आज यसै इजलासबाट फैसला भइसकेको हुँदा आ.ब. २०६६।६७ को संशोधित कर निर्धारण आदेशले कायम गरे भन्दा बढी दावी गरेको रु.७७,८७,८२,९९६।९९ लाई खर्च कट्टी अमान्य गरी शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत रहेको देखियो।
१६. पुनरावेदक करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर मर्मत तथा सुधार खर्चमा दावी गरेको मध्ये रु.६६,०८,९५९।- पूँजीगत प्रकृतिको भनी खर्च अमान्य गरेको विषयमा रहेको

देखिन्छ। आ.व. २०६७/०६८ को आय विवरण पेश गर्दा करदाताले दावी गरेको Repair and Maintenance शीर्षकको खर्च रु.३,२९,९३,९९९।- मध्ये रु.६६,०८,९५९।- पूँजीगत प्रकृतिको खर्च रहेको भन्ने ठूला करदाता कार्यालयको निष्कर्ष रहेको पाइयो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१ मा कट्टी गर्न नपाईने खर्चको सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था रहेको र दफा २१ को उपदफा (३) मा दफा १४, १५, १६, १७, १८, १९, २०, र ७१ का व्यवस्थाहरूको अधीनमा रही पूँजीगत प्रकृतिको खर्च वा विदशी आयकर वापत कुनै पनि रकम कट्टी गर्न पाइने छैन भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो। उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम करदाता होटलले होटलको कम्पाउण्ड वाल मर्मत तथा सुधार गर्दा सो वाल भत्किएको विवरण आफ्नो वित्तीय विवरणमा कही कतै उल्लेखसम्म गरेको नदेखिएको साथै सो होटलको कम्पाउण्ड वाल भत्किएको भन्ने तथ्य पुष्टी हुने प्रमाण करदाताबाट पेश गर्न सकेको समेत देखिँदैन। साथै आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१ को उपदफा (३) को खण्ड (घ) मा बाह्र महिना भन्दा बढी लाभप्रद आयु भएको कुनै सम्पत्ति प्राप्त गर्दा लागेको खर्चलाई समेत पूँजीगत प्रकृतिको खर्च भनी परिभाषित गरेको देखिन्छ। सो कानूनी व्यवस्थाको रोहमा हेर्दा, कम्पाउण्ड वालको मर्मत गर्ने कार्यमा भएको खर्च पूँजीगत प्रकृतिको भएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१(३) बमोजिम करदाताले दावी गरेको रु.३,२९,९३,९९९।- मध्ये रु.६६,०८,९५९।-मर्मत तथा सुधार खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत नै देखियो।

१७. पुनरावेदक करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले Business Promotion Expenses अन्तर्गत जम्मा रु.१९,१३,८०३।- खर्च दावी गरेकोमा सो व्यवसायसँग सम्बन्धित खर्च नभएको भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१(१)(क) बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने गरी शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१ मा कट्टी गर्न नपाईने खर्चको सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था रहेको र दफा २१ को उपदफा (१) को स्पष्टिकरण खण्ड (क) मा घरेलु वा व्यक्तिगत प्रकृतिका खर्च भन्ने शब्दावलीको परिभाषा सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। उक्त स्पष्टिकरण खण्ड (क) को उपखण्ड (१) को (क) मा बासस्थान, खाना, खाजा, मनोरञ्जन वा आमोदप्रमोदका अन्य क्रियाकलापहरू उपलब्ध गराउने समेतका प्राकृतिक व्यक्तिको लागि भएका खर्च समेत समावेश गरेको देखियो। करदाता होटलले Business Promotion गर्न भनी Grand Hyatt Mumbai संग Banquets संचालन गर्दा भएको खर्च दावी गरेको भएतापनि सो खर्च कुन देशका के कस्ता संस्था तथा व्यक्तिहरू भेला गराएको र सो भेलाबाट होटलको व्यापार प्रवर्द्धन के कति भएको छ भन्ने कुनै विवरणमा केही खुलाएको देखिँदैन। यस्तो खर्चलाई होटलको व्यापार

प्रवर्द्धनको लागि भएको हो भन्ने प्रमाणबाट पुष्टी भएको नदेखिँदा सो Business Promotion अन्तर्गत Grand Hyatt Mumbai संग संचालित Banquets संचालन गर्दा भएको भौ. नं. ३५७ मिति २०११/०४/३० मा Grand Hyatt Mumbai को विजक नं. ०३२९५४ मिति २०११/०३/१६ बाट भएको खर्च घरेलु तथा व्यक्तिगत प्रकृतिको देखिन्छ। त्यसैले करदाताले Business Promotion Expenses अन्तर्गत दावी गरेको खर्च रु.१९,१३,८०३।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१(१)(क) बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णयलाई समेत अन्यथा भन्न मिल्ने।

१८. पुनरावेदक करदाताको चौथो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले होटल संचालनको लागि विभिन्न व्यक्ति तथा फर्महरूबाट विभिन्न सामान खरिद गरी भुक्तानी गरेको खर्चलाई अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले होटल संचालनको लागि श्री श्याम खड्काबाट रु.८,५५,६६८।१५, हिमालयन फ्रेन्च चिज प्रा.लि. बाट रु.६,१८,८४२।- र सुपरीयर हेण्ड मेड पेपर प्रोडक्टबाट रु.५,०९,०५४।- गरी जम्मा रु.१९,८३,५६४।१५ भुक्तानी गरेको लागत खर्चलाई पुष्टी गर्ने आधिकारिक विल, बीजक पेश गर्न नसकेको हुँदा सो लागत खर्च कट्टी दावी अमान्य गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट निर्णय भएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधिनमा रही कारोवारसंग सम्बन्धित देहायका खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछः-

(क) सो आय वर्षमा भएका

(ख) सो व्यक्तिबाट भएका, र

(ग) व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ.

आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८१ (१) मा- "यस ऐन बमोजिम कर बुझाउनु पर्ने दायित्व भएको प्रत्येक व्यक्तिले विभागबाट तोकिएको प्रकार, ढाँचा, लेखापरीक्षणको प्रमाणीकरण वा अन्य प्रकारले गर्नुपर्ने प्रमाणीकरण तथा प्रमाणित गर्ने कागजातहरूका अतिरिक्त देहाय बमोजिमका विभिन्न आवश्यक कागजातहरू नेपालमा खडा गरी राख्नु पर्ने" भन्ने कानूनी व्यवस्था गर्दै सोही दफाको देहायको खण्ड (ग) मा खर्च कट्टीलाई पुष्ट्याई गर्ने कागजात भनी उल्लेख भएको पाईन्छ। यसरी आयकर ऐनको व्यवस्था अनुसार पुनरावेदक करदाताले आय विवरणमा खर्च कट्टीको दावी लिएका खर्चलाई पुष्टी गर्ने विल भरपाई समेत पेश गरी आफ्नो दावीलाई प्रमाणित गर्नुपर्ने हुन्छ। करदाताले यो शीर्षकमा भएको भनिएको खर्चलाई पुष्टी गर्ने प्रमाणहरू पेश गरेर खर्च पुष्टी गरेको

देखिएन। तसर्थ विल, विजक एवं भौचर विना विभिन्न व्यक्ति तथा फर्महरूलाई भुक्तानी गरेको भनी दावी गरेको खर्च रु.१९,८३,५६४।१५ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिलेन।

१९. पुनरावेदक करदाताको पाँचौं पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, क्यासिनो भाडामा संचालन गर्न दिए वापत प्राप्त गर्नु पर्ने आम्दानीलाई आयमा राखेको नदेखाएकोले आयमा समावेश गरिएको निर्णय उपर रहेको देखिन्छ। कम्पनीले क्यासिनो भाडाबाट प्राप्त गर्नुपर्ने पूर्वनिर्धारित आम्दानी नदेखाएकोले कम्पनीले क्यासिनो संचालन भएको अवधिको भाडा रकम रु.१,००,००,०००।-लाई ठूला करदाता कार्यालयले आयमा समावेश गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २२ (१) मा "कुनै व्यक्तिले कहिले कुनै आय प्राप्त गर्छ वा कुनै खर्च गर्छ भन्ने कुराको निर्धारण यस ऐनको अधीनमा रही लेखाको सर्वमान्य सिद्धान्त अनुरूप हुनेछ भन्ने व्यवस्था गर्दै उपदफा (३) मा कम्पनीले कर प्रयोजनको लागि एक्रयल आधारमा लेखाङ्कन गर्नुपर्नेछ।" भन्ने कानूनी व्यवस्था समेत गरेको देखिन्छ। उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम कम्पनीले होटलको सम्पूर्ण कारोवार लेखाको सर्वमान्य सिद्धान्त अनुरूप एक्रयल आधारमा गर्नुपर्ने दायित्व रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २४ (१) मा "कुनै व्यक्तिले कर प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधीनमा रही व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आफ्नो आयको गणनाको लेखाङ्कन एक्रयल आधारमा गर्दा भुक्तानी प्राप्त गर्ने अधिकार सिर्जना हुनासाथ त्यस्तो भुक्तानी प्राप्त गरेको मानी निजको आयको गणनामा समावेश गर्नु पर्नेछ।" भन्ने व्यवस्था गरेको देखिन्छ। करदाता कम्पनीले Nepal Recreation Centre सँग सम्झौता गरी क्यासिनो सञ्चालन भाडामा दिएको र क्यासिनो संचालन भएको अवधिको मासिक भाडा वापतको रकम आयमा समावेश गर्नु पर्नेमा प्राप्त नभएको रकमलाई आयमा समावेश गर्न नहुने भनी लिएको तर्क माथि उल्लिखित कानूनी व्यवस्था विपरीत रहेको र करदाताले क्यासिनो संचालन भएको अवधिको असुल गर्न बाँकी रु.१,००,००,०००।- भाडा रकमलाई भुक्तानी प्राप्त गर्ने अधिकार सिर्जना भइसकेको आधारमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२) बमोजिम करदाताको आयमा समावेश गरेको शुरु ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय मनासिव नै देखियो।

२०. पुनरावेदन करदाताको छठौं पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, हास खर्च वापत बढी दावी गरिएको रकम रु.२,६७,४५,५५३।४० अमान्य गरिएको निर्णय उपर रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यवसाय वा लगानीबाट सो व्यक्तिको आय आर्जन गर्न सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको हास योग्य सम्पत्तिको हास भए वापत अनुसूची २ बमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नुपर्ने

छ" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ भने अनुसूची २ मा हास खर्च कट्टी गणना गर्ने विस्तृत विधि समेत उल्लेख भएको देखिन्छ। करदाताले आ.व. २०६२।६३ भन्दा अघिको आ.व.को हास खर्च अमान्य गरेको कारण यो वर्ष पनि फरक परेको भन्ने जिकिर लिए पनि दावी बमोजिमको कुनै हास खर्च वा हास आधार अमान्य भएको भनी प्रमाण आधार पेश गरेको देखिँदैन। आ.व. २०६६।६७ बाट कायम हास आधार बमोजिम करदाताले यो आ.व. २०६७।६८ मा हास खर्च रु.९,४४,२२,९३७।६० कट्टी गर्नुपर्नेमा सोको विपरीत करदाताले रु.२,६७,४५,५५३।४० बढी दावी गरी जम्मा रु.९२,९९,६७,६९९।- हास खर्च दावी गरेको पाइयो। करदाताको आ.व. २०६६।६७ को संशोधित कर निर्धारण आदेश उपर परेको लगाउको ०७४-RB-००७८ नम्बरको आयकर मुद्दामा आज यसै इजलासबाट शुरू संशोधित कर निर्धारण आदेश सदर भइ फैसला भइसकेको स्थिति हुँदा सो समेत आधारमा अघिल्लो आ.व.को संशोधित कर निर्धारणबाट कायम भएको हास आधार कानून बमोजिम अन्यथा नभएसम्म त्यसलाई आधार मानेर नै करदाताले हास खर्च दावी गर्नुपर्नेमा आफूखुशी रु.२,६७,४५,५५३।४० बढी दावी गरेको कार्यलाई कानून सम्मत मान्न नमिल्ने हुँदा करदाताको यो पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।

२१. करदाताको अन्तिम पुनरावेदन जिकिर अग्रिम कर कट्टी सम्बन्धमा रहेको देखियो। सूचीकृत कम्पनीले कुनै प्राकृतिक व्यक्तिलाई निक्षेप, ऋणपत्र, डिवेन्चर वापत व्याज वा व्याज स्वरूपको कुनै रकम भुक्तानी दिँदा ५ प्रतिशत दरले कर कट्टी गर्नुपर्ने हो, कार्यालयले १५ प्रतिशत अग्रिम कर माग गरेको त्रुटिपूर्ण छ भन्ने जिकिर रहेको पाइन्छ। करदाताले निक्षेप, ऋणपत्र, डिवेन्चर वापत व्याज भुक्तानी गरेको नभई अग्राधिकार शेयर वापत भुक्तानी गर्नुपर्ने रकमको दायित्व पूरा नगरी त्यसलाई ऋणमा रूपान्तर गरी सो वापतको व्याज भुक्तानी गरेको फरक अवस्था देखिँदा करदाताको हकमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८(३) आकर्षित नभई दफा ८८ (१) नै आकर्षित हुने प्रष्ट देखिँदा उक्त पुनरावेदन जिकिरसँग समेत सहमत हुन सकिएन।
२२. तसर्थ, माथि विवेचित आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००५२६३७) को आ. व. २०६७/०६८ को संशोधित कर निर्धारण गरी ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०७१।११।२७ मा भएको निर्णय मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पठाईदिनु।
२. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
३. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
४. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा पठाई दिनु।
५. प्रस्तुत मुद्दाको रेकर्ड मिसिल यस न्यायाधिकरणको अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत: श्री भिष्म भट्टराई

ईति सम्बत् २०८० साल जेष्ठ ८ गते रोज २ शुभम् -----

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

फैसला प्रमाणिकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप